

4-09-29
20-2296(4.18.)
Maironis Vėlininkis

PANEVĖŽIO KRAŠTOTYROS MUZIEJUS

Biudžetinė įstaiga, Vasario 16-osios g. 23, LT-35185 Panevėžys,
tel./faks. (8 45) 46 19 73, tel. (8 45) 46 23 31, el. p. panevmuziejus@takas.lt, www.paneveziomuziejus.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 190431446

Panevėžio miesto savivaldybės
administracijai

2014-07-29

Nr. Nr. (1.19) S-59

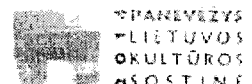
DĖL PANEVĖŽIO MIESTO ŽYDŲ BENDRUOMENĖS PRAŠYMO STATYTI ATMINIMO ŽENKLĄ

Panevėžio miesto žydų bendruomenės pateiktos dokumentų kopijos apie JAV Džointo žydų organizacijos veiklą Panevėžyje yra darytos iš originalių dokumentų, saugomų organizacijos archyve ir atspindi šios organizacijos veiklą Panevėžyje. Rekomenduojame patenkinti Panevėžio miesto žydų bendruomenės prašymą ir leisti statyti atminimo ženklą, skirtą Džointo organizacijos veiklai Panevėžyje.

Direkoriaus pavaduotoja –
vyriausioji fondų saugotoja,
pavaduojanti direktorių

Sandra Libikienė

Sandra Libikienė, tel. (8 45) 46 27 91, panevmuziejus@takas.lt

DOKUMENTAS GAUTAS IS VYRIAUSIO JOINT ARCHIVARO
MISHA MITSEL

NY - AR 2132 - 04316

INFORMATIVE

Sent to:
Reconstruction Com-
mittee

October 11, 1923

Rec. #156-N.Y.

September 5, 1923

Subject: Trip to Latvia and Lithuania.

Mr. Herbert H. Lehman,
Chairman, Reconstruction Committee,
J.D.C., New York.

Dear Mr. Lehman:

On Saturday, the 25th ultimo, I returned from a three weeks' trip to Latvia and Lithuania. There is very little of importance to report about these countries that you do not already know. I will therefore confine myself to giving you a few brief remarks on my observations and what I have done while on the trip.

LATVIA.

I left Warsaw for Riga on Wednesday, August 8th arriving the evening of the 9th.

1. Riga Trade School. I visited this school, to which we contributed ~~\$20,540~~ for repairs and equipment. This school is splendidly housed - too splendidly, in fact, for the number of pupils, which at the present time is around 50. It can accommodate three times as many. However, the Director of the school told me that he expects to have 100 pupils to commence the next school term with.

2. ORT Trade School. To this school (also in Riga) we contributed \$900 towards equipment and part maintenance. It is a typical ORT school, poorly housed, poorly equipped, and poorly managed. And yet, it cannot be said that the school is not performing a useful function in keeping some 20 odd girls busy and teaching them some needlework, of more or less doubtful quality.

3. Riga Kassa. This kassa, which has received from us a loan of \$11,782 is doing good work and making satisfactory progress. This is one of the 13 kassas in which we are interested in Latvia. I plan to have the kassa reorganized so that it might serve as a central institution for Latvia so that it might be entrusted with the supervision of all our credit work in that country.

4. Libau. In Libau I likewise visited the Kassa, our Trade School, and the ORT Trade School. The Kassa, which has received from us a loan of \$6,274.51 is probably the best managed and most

LOUIS MITSEL

Ganvazijs mitels
Zydq laudzams
pirmininks
Gennady Kofin

Mr. H.H. Lehman
(Rec. #155-N.Y.)

-2-

September 5, 1923

successful in Latvia. The equipment of our Trade School, to which we have contributed \$3,350, is just about being completed. It is housed in a building belonging to the city, on a long lease on very favourable terms. They have registered some 50 pupils for the coming school term. As for the ORT Trade School, to which we have contributed \$1,450, there is very little more to be said than what I have said about the ORT Trade School in Riga.

5. Dwinsk: The city of Dwinsk is more Polish than Latvian. It was very badly damaged during the war. As a result the population of Dwinsk, which was around 150,000, is now about 50,000. The Jewish population has been reduced in the same proportion - from about 50,000 to 15,000. We are doing some housing reconstruction in Dwinsk. The Trade School, which is owned by the ORT, is housed in one of the finest school buildings I have seen. We contributed \$9,460 towards repairs and equipment. While there I promised another \$1,000 to complete the repairs. This school seems to be fairly well managed and the pupils are doing real work. The kassa, which has a loan from us of \$3,921.57 is performing a useful function and seems to be making satisfactory progress.

6. Latvian Office: Mr. Ryan's services in charge of the J.D.C. work in Latvia terminated at the end of August. It is my intention to have Mr. Marcus take care also of this country, alongside with Lithuania and Poland. Of course, we will have to have some local personnel for some time - until our building program is completed and the kassas can be left to themselves - insofar as supervision and instructions are concerned.

LITHUANIA

I left Riga by motor for a trip through Lithuania on Tuesday, August 14th, visiting Shavli, Shadovo, Ponevesh, Krakinovo and Kedainai. I also visited the agricultural cooperative of Paladnogy.

7. These towns suffered a great deal of destruction during the war, not so much by shell fire as by incendiarism - first by one army, then by another, and so on. Many houses have already been rebuilt in these towns with our aid. I saw scores of houses in each of the above mentioned towns still under construction. Mr. Marcus has performed a remarkable piece of work in the way of reconstruction of destroyed homes in Lithuania. Over 1500 homes have been built and repaired in a brief space of time and with the limited funds available for the purpose.

8. In Ponevesh I saw the new street, "Lehman's Gate," which is being built as a result of our efforts. In this street eleven new houses have already been completed and will be occupied by the people

KOVIJA TILRA

Ponevish m. g.
zydy bendruomenės
pirmininkas
Gernady Kofina

Gernady Kofina

Mr. H.H. Lehman
(Rec. #155-N.Y.)

-3-

September 5, 1925

before the forthcoming Jewish holidays. One of the prospective occupants, a widow with four children, I found now living in a barn, together with the goats and chickens. I enclose two photographs showing the type of houses that have been built, and two other snapshots near the sign post bearing the inscription "Lehman Street" in Lithuanian and in Yiddish. I thought they would interest you. This street is two kilometers long and promises to become the finest Jewish settlement in this town.

9. Despite the hundreds of homes rebuilt with the assistance of the Reconstruction Department, I found in almost every town the housing conditions to be appalling. People are still living in dug outs and synagogues, under most insanitary conditions. There is still a great deal to be done in the way of housing reconstruction in Lithuania if the funds can be made available.

10. In all towns visited by me, I made it my business to acquaint myself with the workings of the Volksbanks. These banks are now the greatest economic factor in the life of the Lithuanian Jews. I believe that the credits furnished them by us, and by the Lithuanian State Bank as a result of our efforts, have not only insured the existence of the Volksbanks, but have restored the confidence of the people in the banks. And when through our initiative a campaign for increasing the membership of the Volksbanks was started, it found a ready response from the people.

11. Kowno. In the city of Kowno I visited the Central Bank, the Kowno Volksbanks, and the ORT Trade School.

12.- I confess I was agreeably surprised with my visit through Lithuania. I have not seen greater self-reliance, stronger will to do, or more abundant moral courage anywhere. There seems to be an intensity and efficiency amongst the Lithuanian Jews which is without parallel. Everywhere I went I heard nothing but praise for the accomplishments of the J.D.C.

13. I was especially impressed with the ORT Trade School in Kowno. It is very poorly housed and overcrowded. But every pupil went at his work as though his life depended on it. A year ago this same school was a lifeless institution, where the pupils mostly engaged in making non-essential articles. But since the Reconstruction Department equipped it with the necessary machines and tools and repaired the building, the school has become a real trade school. And because of the special equipment they now have, I found that they are doing work for the Government and for the railroads. This school is managed in a business-like way, and the director seems to be a most competent man.

14. I also visited the Slobodka Yeshivah, which is in the suburb of Kowno. The Yeshivah is housed in an old building which has recently been repaired. They have some very ambitious plans

KOPPIA TIKRA

Handwritten in Lithuanian:
Gennady Koltun

Gennady Koltun

Handwritten signature

Mr. H.H. Lehman
(Rec. #155-N.Y.)

-4-

September 5, 1923

about the building of a modern substantial brick school building.
I greatly doubt whether they will be able to carry out their plans.

15. Lithuanian Office. Like the Latvian offices, with the departure of Mr. Marcus for Poland, our Lithuanian office has been practically liquidated, with the exception of some local personnel who are retained until our work will be completed.

I left Kovno for Warsaw on August 17th with Mr. Marcus, whom I have provisionally placed in charge of our Poland office.

Yours very sincerely,

(signed) LEONARD G. ROBINSON,
European Director of Reconstruction,
J.D.C.

КОПИЯ ТИРА

Російський комітет
з відновлення
адміністративної
Геннадій Кофіна

Gennady Kofina

NAUDINGA INFORMACIJA

Siūsta: Atstatymo komitetui

Spalio 11 d, 1923

Įrašo Nr. 155 -N.Y.

Rugsėjo 5 d., 1923

Tema: kelionė į Latviją ir Lietuvą
p. Herbert H. Lehman
Atstatymo komiteto pirmininkui
JDC, Niujorkas

Gerb. p. Lehman,

Šeštadienį, praėjusio mėnesio 25 d., aš grįžau iš trijų savaitių kelionės po Latviją ir Lietuvą. Turiu pranešti Jums apie šias šalis svarbios informacijos, kurios Jūs dar nežinote. Todėl apsiribosiu pranešdamas trumpus savo pastebėjimus ir ką aš nuveikiau per šią kelionę.

LATVIJA

(Trumpai) Pasakojama apie aplankytas Amatų mokyklas, kurioms JDC skyrė įrangos, suteikė paskolų. Taip pat apie šių mokyklų būklę ir aplankytų miestų (viėtų) vaizdą, kaip jie nukentėjo karo metu.

LIETUVA

Iš Rygos į Lietuvą išvykau automobiliu antradienį, rugpjūčio 14 d. Aplankiau Šiaulius, Šeduvą, Panevėžį, Krekenavą ir Kėdainius. Taip pat, nuvykau į žemės ūkio kooperatyvą Peladnogija(?)

Šie miestai labai nukentėjo per karą, ne tiek kiek nuo sprogamų, kiek nuo padegimų – pirma nuo vienos armijos, po to nuo kitos ir t.t. Daug namų šiuose miestuose su Jūsų pagalba jau yra atstatyti. Aš mačiau rezultatus jau atstatytų namų. Ponas Marcus atliko puikų darbą rekonstruojant sunaikintus namus Lietuvoje. Daugiau nei 1300 namų buvo suremontuoti per trumpą laiką ir su ribotomis lėšomis, skirtoms tam tikslui.

Panevėžyje mačiau naują gatvę „Lehmano gatvė“, kuri buvo pastatyta kaip įvertinimas mūsų pastangoms (darbui). Šioje gatvėje yra pastatyti 11 naujų namų, kuriuose įsikurs šeimos iki ateinančių žydų švenčių. Vieni iš būsimų gyventojų – našlė su keturiais vaikais, kurie dabar gyvena tvarte kartu su ožkomis ir viščiukais. Pridėdu dvi nuotraukas, kuriuose matyti pastatyti namai ir dar dvi nuotraukas, kuriuose yra ženklas su užrašu „Lehmano gatvė“ lietuvių ir jidiš kalbomis. Manau tai Jus sudomins. Ši gatvė yra dviejų kilometrų ilgio ir tai turėtų tapti puikia žydų gyvenvietė šiame mieste.

Nepaisant šimtų atstatytų namų su Atstatymo Departamento pagalba, kiekviename mieste mačiau pasibaisėtinos būklės namų. Žmonės vis dar gyvena slėptuvėse, sinagogose nesanitarinėmis sąlygomis. Yra dar labai daug darbo atstatant namus Lietuvoje jei tik tam bus skirtos lėšos.

Visuose miestuose, kuriose lankiausi, mano darbas buvo susipažinti su Volksbanko darbu. Šie bankai dabar yra geriausias ekonomikos veiksnys (šaltinis) Lietuvos žydų gyvenime. Tikiu, kad mūsų ir Lietuvos valstybės (dėka mūsų pastangų) teikiami kreditai jiems ne tik užtikrina Volksbanko egzistavimą, bet ir atkuria ir žmonių pasitikėjimą bankais. Ir kai mūsų iniciatyva buvo pradėta kampanija didinti Volksbanko narių skaičių, tai greitai sulaukė žmonių atsakymų.

Panevėžio mieste
žydų bendruomenės
pirmininkas
Gennady Kofinar
Kofinar

Kaunas. Šiame mieste aplankiau Centrinį banką. Kauno Volksbanko skyrių ir ORT prekybos ir amatų mokyklą.

Prisipažįstu, aš maloniai nustebau savo vizitu Lietuvoje. Aš nemačiau niekur kitur tokio savarankiškumo, stiprios valios viską atlikti, drąsos ir moralės. Atrodo, kad Lietuvos žydai turi nesulyginamai daugiau intensyvumo ir našumo. Visur kurėjau, aš negirdėjau nieko, išskyrus liaupses JDC pasiekimais, darbais.

Buvau sužavėtas Kauno ORT prekybos ir amatų mokykla. Tai varganos būklės ir perpildytas pastatas, bet kiekvienas mokinys savo darbą dirbo taip, kad rodė, kad jo gyvenimas priklauso nuo to ką jis dabar daro. Prieš metus ši institucija buvo nuobodi, be gyvybės – mokiniai užsiimdavo menkaverčių straipsnių rašymu. Kai Atstatymo Departamentas suremontavo mokyklą, suteikė reikalingų įrankių ir mašinų, ji tapo tikrai prekybos ir amatų mokykla. Mačiau, kad su įrengimais, kurie jie dabar turi, jie gamina Valstybės institucijoms ir geležinkeliams, o mokyklos direktorius atrodo pats kompetentingiausias žmogus.

Taip pat aplankiau Słobocka Jeżywa, esančia Kauno priemiestyje. Jeżywa įsikūrusi sename pastate, kuris neseniai buvo suremontuotas. Jie turi ambicingų planų pastatyti modernų mokyklos pastatą. Didžiai abejoju ar jie galės savo planus įgyvendinti.

Lietuvos biuras (skyrius). Kaip ir Latvijos, išvykus p. Marcus į Lenkiją, beveik likviduotas, išskyrus vietinį personalą, kuris yra saugomas, kol darbai bus baigti.

Iš Kauno į Varšuvą iškeliavau rugpjūčio 17 d. su ponu Marcus, kurį aš laikinai pakeičiau mūsų Lenkijos skyriuje.

Pagarbiai

Parašas
Leonard G. Robinson
Europos Atstatymo departamento direktorius
JDC

Panevėžio miesto
žydų bendruomenės
pirmininkas
Gennady Kofman

NY-AR 2132-03391
(NY-AR 2132-00170)

AMERICAN JOINT DISTRIBUTION COMMITTEE
RECONSTRUCTION DEPARTMENT
LITHUANIAN BRANCH.

Cable address: KOJODICO.
Telephone 254.

Kovno Aug. 27, 1923.

Keistužio g-vė, 63.

My dear Mr. Hyman:

You have doubtless heard of the latest developments. I am to attend to the reconstruction business in Lithuania, Latvia and Poland. How I am going to manage I do not know. I suppose I shall get an aeroplane and establish my headquarters in the air.

Mr. Robinson has been here in time to have the pleasure of putting up the post on Col. Lehman street, as you will note from the inclosed snapshots taken by yours truly. I did the dirty work of filling in the earth. It took place on Aug. 15, 1923, at 11 A.M. in the city of Ponevesh. Amongst those present were Mr. Katzenelbogen, a noted Jewish writer, next to him is standing Mr. Rubinstein, editor of the Jewish "Shtime", next is our able architect, Mr. Mazel. The rest are laborers, etc. This work has cost me not a little worry and troubles. One day I discovered that thieves had broken into the supply house and carried off galvanized iron. I gave an alarm and put the whole secret service gang on their feet. The result is that the tin was recovered and 5 people are now serving sentences in jail.

Our work in Shavel is proceeding wonderfully. We succeeded in purchasing bricks at \$2.30 per thousand cheaper than any firm or individual purchased in the city. This, of course, means a considerable saving for the poor people, as all the houses are made of bricks.

Mr. Wolf of Philadelphia has certainly done a wonderful piece of work by giving the \$1500 for the bath house. When Mr. Robinson passed thru Krekanava I showed to him the structure. It was already covered with the galvanized iron roof and the inside work was being finished.

Strange to say when I came to Warsaw I learned of the reputation I had in Lithuania, whereas here proper I know nothing about it. The two tributes I value most are the following: Last night the leading citizens of Kovno gave a banquet in my honor and the Minister for Jewish Affairs, Dr. Rosenbaum, said: "When Mr. Marcus returns to America and he is asked as to what political parties exist in Lithuania he will have to say: I do not know. He has been too busy with the economic reconstruction of our people and has had no time to bother with political matters. And this is why his success on the economic field will remain a monument to the accomplishments of the Reconstruction Department." The second one came from the Central Bank. One of the Directors reminded the people that the spirit of efficiency, of industry of being at work when others were still in bed, of daring the cold, rain and bad conditions of food, etc. has so permeated them that they notice considerable improvement in the work of their staff. Can you imagine how happy this makes me. It proves me to

LODINA TIKRA

Genovės 27 d.
Vyriausiojo Archyvo
Kovno

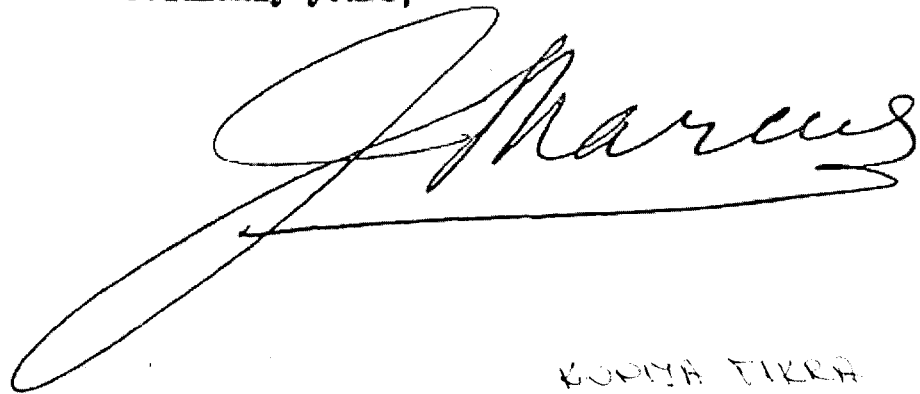
Genovės 27 d.

me that a person in such position as I have been fortunate to occupy must be careful with his word and action, as he is likely to set the good or bad example, according to his way of doing things.

I have learned to love the Lithuanian Jews. They are so capable, so earnest, so industrious and eager to help themselves that no amount of work for them is not too difficult for me. They have suffered terribly. Time and again they have had to lose the savings of their many years of labor, and with a little assistance they are again on the way to economic recovery. Their aptitude for recasting their fortunes is so great that no power on earth could defeat them in their purpose.

I must hurry and attend to a good many things before leaving tonight for Riga. Here is wishing you a Happy New Year. Kindly remember me to our worthy chief Col. Lehman. I dare not write to him knowing how preoccupied he is. If need be I could send you some extra snapshots of those inclosed herewith or others, as I have the negatives.

Cordially yours,

КОЛОМОЙСКИЙ

Пановичи мисли,
Печеленди мисли,
Печеленди мисли,
Геннадий Колмоиски

AMERIKOS JOINT PASKIRSTYMO KOMITETAS
ATSTATYMO DARBŲ DEPARTAMENRAS
LIETUVOS SKYRIUS

Rugpj. 27, 1923

Kablogramos adresas: KOJODICO
Telefonas 254

Kaunas
Kęstučio g. 63

Mano brangus p. Hyman,

Jūs neabejotinai girdėjote apie naujausią augimą. Aš užsiimu atstatymo darbų reikalais Lietuvoje, Latvijoje ir Lenkijoje. Kaip aš su tai susidorosiu - nežinau. Manau gausiu lėktuvą ir įkursiu savo štabą ore.

Ponas Robinson buvo čia laiku ir su malonumu pastatė ženklą Lehmano gatvėje, tai Jūs matėte pridėtuose nuotraukose. Aš atlikau purviną darbą – užkasiau žemėmis. Tai įvyko rugpjūčio 15 d., 1923 m. apie 11 val. Panevėžio mieste. Tarp dalyvavusiųjų buvo p. Katzenelbogen, žymys žydų rašytojas, šalia jo stovėjo p. Rubinstein, redaktorius žydų leidinio „Shtime“, prie jo buvo mūsų gabus architektas p. Mazel. Dar buvo darbininkų ir kt. Šis darbas man kainavo nemažai nervų ir rūpesčių. Vieną dieną pamačiau, kad vagys įsilaužė į sandėlį ir pavogė cinkuotą metalą. Paskelbiau pavojaus signalą ir liepiau saugančiam personalui sekti vagių pėdomis. Rezultatas – metalas gražintas, o 5 žmonės dabar atlieka bausmę kalėjime.

Darbas Šiauliuose sekasi puikiai. Mums pavyko įsigyti plytų 2,3 dol. pigiau perkant 1000 vnt., nei įmonė, nei kiti asmenys pigiau mieste įsigyti negali. O tai, žinoma, reiškia ženklų sutaupymą neturintiems žmonėms, jei jų namai yra tik iš plytų.

Ponas Wolf iš Filadelfijos labai prisidėjo skyręs 1 500 dol. pirties nameliui. Kada p. Robinson keliavo per Krekenavą, aš jam parodžiau statinį. Jis jau buvo uždengtas cinkuotos geležies stogu, o vidaus darbai buvo beveik baigti.

Keista sakyti, bet kai atvažiavau į Lenkiją sužinojau apie savo gerą vardą, kurį pelniau Lietuvoje, nors būdamas čia aš nieko apie tai nežinojau. Dvi dovanas, kurias labiausiai vertinu yra:

Praeitą vakarą Kauną valdantys piliečiai, mano garbei surengė banketą ir Ministras žydų reikalams dr. Rosenbaum pasakė: kada p. Marcus grįš į Ameriką ir jo ten paklaus kokios politinės partijos egzistuoja Lietuvoje, jis atsakys – nežinau. Jis per daug užsiėmęs mūsų žmonių (žydų) ekonominiu atstatymu, kad jis neturi laiko trukdytis politiniais klausimais. Štai kodėl jo sėkmė ekonomikos srityje išliks kaip pasiekimų paminklas Atstatymo darbų departamente.“

Kitas žmogus atvyko iš Centrinio banko. Vienas iš direktorių žmonėms priminė, kad pasišventimas našumui, darbštumui, buvimo darbe svarba, kol kiti dar lovose, nepabūgimas šalčio, lietaus, prasto maisto, juos taip persmelkė, kad jie pastebi žymų pagerėjimą tame, ką žmonės daro. Ar galite įsivaizduoti, kaip mane pradžiugino tie žodžiai. Tai įrodė, kad žmogus, toks kaip aš, užimantis tokias pareigas privalo atsakyti už savo žodžius ir veiksmus, nes jis kitiems parodo gerą ar blogą pavyzdį, priklausomai kaip jis atlieka darbus.

Aš išmokau mylėti Lietuvos žydus. Jie tokie gabūs, tokie darbštūs ir norintys padėti sau ir kitiems, kad man jokie darbai jiems nėra per sunkūs. Jie gyvena (kenčia) beprotiškai. Ne kartą jie prarado savo darbu uždirbtas santaupas, bet su pagalba jų ekonominė situacija pasikeis. Jų noras pakeisti savo likimą toks didelis, kad jokia jėga žemėje negalėtų jų priversti atsisakyti savo tikslo.

Turiu skubėti ir dar aplankyti kelis dalykus iki išvykimo šįvakar į Rygą. Linkiu gerų Naujųjų metų. Primink apie mane mūsų gerbiama vadovui Col. Lehman. Aš nedirštu jam rašyti, nes žinau, kad jis labai užsiėmęs. Jeigu reiks, aš galiu atsiųsti dar tokių (kurias pridedu) nuotraukų ar kitų, turiu jų negatyvus.

Maloniai Jūsų,

Marcus

Gen. n. d. y. Keimian

NY AR 2132-0388

W. J. ...
...

In Pomevash we have built 10 houses on Col.

~~Lehman~~ Lehman Street.

The cost to the J.D.C. \$8,800, (\$8,300 was from the special realty appropriation for homes for repatriates, and \$500 from the general realty fund as a loan which must be repaid from the first money that comes in from the borrowers.

The loans have been made for 12 years repayable monthly or quarterly.

7%

Instead of 8% per annum which is the rate paid by all borrowers, these ten families pay only 7% per annum. Of this rate of interest the J.D.C. gets 1/3 instead of 2/3, the Central Bank 1/3 instead of 2/3, and the Volksbank gets the usual 2% per annum.

House No.10- Shlomis Lipovich, 8 people in family of whom 6 are under 18 years of age. Also 2 in tenant's family. Total-10.

House No.9- 5 people, 3 under 18.

House.	8-	8	3	"	"
"	8	8	3	"	"
"	7	8	5	"	"
"	5	10	5	"	"
"	4-	8	4	"	"
"	3	10	4	"	"
"	2-	10	8	"	"
"	1-	6	4	"	"
		<hr/>	<hr/>		
		73	39		

Total rooms built in the 10 houses -- 40

In addition to this each house has been given barns and a lot covering 156 square sazhen

KOPISA TIKRA

Pomevash mias.
Šydyt endromand.
birmininkas
Gennady Kofman.

...

Mes Panevėžyje pastatėme 10 namų Lehmano gatvėje.

JDC skyrė 8 800 dol. (8 300 dol. buvo skirti iš specialaus nekilnojamojo turto, skirto persikėlėlių namams fondo, likę 500 dol. iš bendro nekilnojamojo turto fondo kaip paskola, kuri turi būti gražinta iš pasiskolinusių pinigų).

Paskola suteikta 12 metų ir turi būti gražinama kas mėnesį arba ketvirtį.

Vietoje 8,5 proc. metinių palūkanų, kuriuos turėjo mokėti paskolos gavėjai, tos dešimt šeimų moka tik 7 proc. metinių palūkanų. Iš šių palūkanų JDC gauna 1,5 proc. vietoj numatytų 2,5 proc.

Centriniui bankui mokama 1,5 proc., vietoj 2 proc., o Volksbankas gaus kaip ir numatyta 4 proc. metinių palūkanų.

Namas Nr. 10 – Šlaime Lipovič, šeimoje 8 nariai, iš kurių 6 nėra sulaukę 18 metų. Taip pat dar du nuomininkų šeimoje, viso 10 šeimos narių.

Namas Nr. 9. gyvena šeima iš 5 narių, 3 iš jų nepilnamečiai.

Namas Nr. 8 – šeimoje 8 žmonės, 3 iš jų nepilnamečiai

Namas Nr. 7 – 8 nariai, 5 neturi aštuoniolikos metų.

Namas Nr. 6 – 8 nariai, 3 vaikai.

Namas Nr. 5 – 10 narių, 5 nepilnamečiai.

Namas Nr. 4 – 8 nariai, 4 nepilnamečiai.

Namas Nr. 3 – 10 narių, 4 vaikai.

Namas Nr. 2 – 10 narių, 8 vaikai.

Namas Nr. 1 – 6 nariai, 4 nepilnamečiai.

Viso: 73 žmonės, iš jų 39 vaikai.

Viso kambarių per 10 namų – 40.

Be to, prie visų namų yra tvartai, žemės plotai 156 kv. m.

Panevėžio miesto
žydų atžaloms
pilimininkas
Genady Kofman

Genady Kofman

DOKUMENTAS GAUTAS IS VYRIAUSIO JOINT ARCHYVA-
RO MISHA MITSEL

NY-AR 2132-03394

September 14th 1923.

Mr. J. Marcus,
American Jewish Joint Distribution Committee,
Kovno,
Lithuania.

Dear Mr. Marcus:-

Mr. Hyman has been good enough to show me your letter of August 27th and the snapshots taken at the time that the post on the Lehman Street was erected. These are most interesting and if you have any duplicates I shall be glad to have them for my records.

I, of course, greatly appreciate the courtesy of the citizens of Panevezk in naming a street after me and I would ask you to express my thanks to the proper authorities. Apparently, the street is not as busy as the corner of Forty-second Street and Fifth Avenue but I am in hopes that by the time I come to see it it will be a leading thoroughfare. Seriously, I would really like very much to get to Lithuania so as to obtain at first hand the impressions of the work which we have accomplished, and in which you have taken such a leading and splendid part. It is very pleasing, both for you personally and in behalf of the work to note the very flattering things that have been said about you by the leaders in the community in which you have worked. I am quite certain that the Joint

KODISA TIURA

Panevezk, Lithuania
Lithuanian American
Committee
Kennedy Street

Mr. J. Marcus

-2-

Distribution Committee has always tried to keep out of politics, both Governmental and social, and it is gratifying that you have in the opinion of the community so singularly succeeded in doing this.

I note that in your letter to Mr. Hyman you state: "I dare not write to him, knowing how preoccupied he is". I hope that you will not feel this way again. I will always be glad to hear from you and I can assure you I am never too busy to enjoy your letters and to hear of the progress of our work.

With best wishes for a happy New Year and kind personal regards, I am

Yours very sincerely,

HHL:LF

CHAIRMAN, RECONSTRUCTION COMMITTEE

KODIYA TIKRA

Panovžic miesto
bydl. Ondruomené
priminikas
Gennady Kofman

22/12/1947

Rugsėjo 14, 1923

Ponui J. Marcus
Amerikos žydų Joint paskirstymo komitetas
Kaunas
Lietuva

Gerb. p. Marcus,

Ponas Hyman buvo malonus ir parodė Jūsų rugpjūčio 17 d. laišką ir nuotraukas, darytas tada, kai buvo pastatytas ženklas Lehmano gatvėje. Tai labai įdomu ir jei turite nuotraukų kopijas, būčiau laimingas jas gavęs, panaudočiau jas savo dokumentams.

Aš, žinoma, labai vertinu Panevėžio gyventojų malonę gatvę pavadinti mano vardu ir prašau Jūsų perduoti mano padėką atitinkamoms institucijoms. Matyti, kad gatvės užimtumas (apgyvendinimas) nėra toks kaip Keturiasdešimt antrosios gatvės kampo ar Penktosios aveniu (Niujorke), bet aš tikiuosi, kad laikui bėgant, kai aš atvyksiu jos pasižiūrėti, ji jau bus pagrindinė gatvė. Rimtai, aš labai norėčiau atvykti į Lietuvą ir iš arti pamatyti darbus, kuriuos mes atlikome ir kuriems tu puikiai vadovavai. Labai malonu tiek Jums, tiek pačių darbų labui, gražius žodžius, kurie buvo pasakyti bendruomenių, kuriose dirbote, vadovų. Aš beveik tikras, kad Joint paskirstymo komitetas visada stengiasi išvengti politikų, tiek valdžios, tiek socialinio aprūpinimo ir malonu žinoti, kad tu palaikai bendruomenės nuomonę, dėl to darbai taip gerai ir sekėsi.

Pažymiu, kad savo laiške p. Hyman Jūs pareiškėte: „Aš nedirštu jam rašyti, žinodamas jo užimtumą“. Tikiuosi, kad Jūs daugiau taip niekad nerašysite. Man visada smagu ką nors sužinoti iš Jūsų ir galiu tave patikinti, kad aš tikrai atrasiu laiko perskaityti tavo laiškus ir žinias apie darbų progresą.

Geriausi sveikinimai Naujųjų metų proga ir šilti linkėjimai.

Nuoširdžiai Jūsų
Atstatymo darbų komiteto pirmininkas
(H. Lehman)

Lehman
Amerikos žydų
Joint paskirstymo
komitetas
Gerb. J. Marcus

NY-AR 2132-04208

JOINT DISTRIBUTION COMMITTEE
VIENNA-AUSTRIA

Lith. No.....

April 30, 1924.

FROM: Joseph Marcus, Field Representative, A.J.D.C., Vienna.

TO: Mr. Leonard G. Robinson, European Director for
Reconstruction, Vienna.

SUBJECT: Terms of the loans on the 10 houses on Col. Lehman St.,
Ponevosh, Lithuania.

1. For the construction of the 10 new wooden houses on Lehman street in Ponevosh, Lithuania, the J.D.C. loaned out a total of \$8,800, while the total cost of the 10 houses amounted to \$9,832.10.

2. The 10 houses have a total of 40 rooms, besides barns, and lots measuring 156 square sazhen. The cost of the houses includes technical supervision, etc. etc.

3. In view of the special class of the families selected for the houses, the poorest of the town, the Volksbank appealed that the conditions of the repayments be made easier. After considerable debating the subject and conferring with the Central Bank the following decision has been made:

a) The J.D.C. is to receive on the above mentioned sum of \$8,800 interest at the rate of 1 1/4% per annum, instead of the usual 2 1/2% per annum.

b) The Central Bank is to receive instead of 2% only 1 1/4% per annum.

c) The Volksbank will receive the same rate of interest as in all other cases, namely, 4% per annum. Considering the amount of work it will have in dealing with the families this rate of interest is not excessive.

d) The loan has been given for a period of 12 years. This is the only case in Lithuania where such length of time has been granted, and in no other instance will it be granted again.

4. In the above mentioned 10 houses reside 73 human beings, of them 39 being under the age of 18.

JM

JOSEPH MARCUS

JOSEPH MARCUS

JOSEPH MARCUS
JOSEPH MARCUS
JOSEPH MARCUS
JOSEPH MARCUS
JOSEPH MARCUS

JOINT paskirstymo komitetas (JDC)
Viena – Austrija

LT Nr.

Balandžio 30, 1924

NUO: Joseph Marcus, JDC atstovas, Viena

KAM: p. Leonard G. Robinson, Europos statybų vadovas, Viena.

TEMA: Paskolos grąžinimo terminai dėl 10 (dešimties) namų Lehamno gatvėje Panevėžyje, Lietuva

1. Dešimčiai naujų medinių namų statybai Lemano gatvėje, Panevėžyje, JDC paskolina 8 800 dol., o visos statybos kainuos 9 832,10 dol.
2. Viso per dešimt namų bus 40 kambarių, prie namų yra tvartai, žemės sklypo aplink namą dydis 156 kv. m. Į namo kainą įeina technikinė priežiūra ir pan.
3. Dėl pačių vargingiausių šeimų, kurios buvo atrinktos gyventi į namus, Volksbankas kreipėsi, kad paskolos grąžinimo sąlygos būtų lengvesnės. Po ilgų diskusijų su Centrinio banku buvo priimtas toks sprendimas:
  - a) JDC nuo aukščiau minėtos 8 800 dol. sumos gaus 1,5 proc. metinių palūkanų, o ne taip, kaip anksčiau buvo nustatyta 2,5 proc. metinių palūkanų.
  - b) Centrinis bankas vietoj numatytų 2 proc. gaus tik 1,5 proc. metinių palūkanų.
  - c) Volksbankas gaus tokias metines palūkanas, kokias numatytos ir kitais atvejais – 4 proc. Asižvelgiant į darbų pobūdį ir pakalbėjus su šeimomis, nuspręsta, kad tokia palūkanų norma nėra per didelė.
  - d) Paskola suteikta 12 metų laikotarpiui. Tai vienintelis atvejis Lietuvoje, kai suteiktas toks ilgas paskolos grąžinimo laikotarpis ir jokia kita institucija to antrą kart nesuteiks.
  - e) Aukščiau minėtose 10-yje pastatų įsikurs 73 žmonės, iš kurių 39 neturi 18-os metų

JM

Joseph Marcus

Į anovėžin ministr,
žyčių emigracijos
nirmininkas
Gennady Kofinai

[Handwritten signature]

DOKUMENTAS GAUTAS IS VYRIAUSIO JOINT ARCHYVARO
 MISHA MITSEL

NY-AR 2132-04212

STATEMENT of disbursements
 made by the Panevėžis Volksbank in connection with the erection of
 the 10 houses in Lehman street.

Building materials (Timber)	37,707.00	Litas
Bricks	4,812.90	
Cement	3,363.00	
Sand	2,812.80	
Stone	205.00	
Lime	2,142.00	
Clay	583.50	
Tow	767.00	
Straw	25.10	
Moss	21.00	
Hemp	62.00	
Strips of wood for plaster	532.90	
Carting sand and earth	318.00	
Carting materials	159.50	
Iron fittings for doors and windows	2,445.49	
Fittings for stoves and kitchen ranges	714.30	
Iron strip	214.76	
Galvanized iron for roofs	7,259.56	
Tarred paper for barn roofs	528.00	
Nails	1,664.90	
Glass	585.19	
Glue, paint and varnish	431.90	
Building master, Mr Dirshau	21,030.00	
Salary for watchman	508.00	
Salary for clerk, Mr Bregovsky	1,455.00	
Tinsmith for work	1,153.00	
Miscellaneous workmen	66.00	
Smith for work	577.74	
Well, materials and work	547.00	
Miscellaneous expenses	496.50	
Cleaning and washing the houses	132.00	
Cost of the 10 lots	5,000.00	98,321
Interest to Volksbank for moneys used up to November 1, 1923.		2,400
	<u>Litas</u>	<u>100,720</u> Lt

MISHA MITSEL

Panevėžis miesto
 žydų bendruomenės
 pirmininkas
 Misha Mitzel

PAŽYMA apie išlaidas
sudaryta Panevėžio Volksbanko dėl 10 namų Lehamano gatvėje statybos

Statybinės medžiagos (mediena)	37 707,00 Lt	
Plytos	4 812,90 Lt	
Cementas	3 363,00 Lt	
Smėlis	2 812,80 Lt	
Akmenys	205,00 Lt	
Kalkės	2 142,00 Lt	
Molis	583,50 Lt	
Pakulos	767,00 Lt	
Šiaudai	25,10 Lt	
Samanos	21,00 Lt	
Pluoštas	62,00 Lt	
Juostelių tinkui	532,90 Lt	
Ratai smėliui ir žemėms	318,00 Lt	
Ratai medžiagoms (vežti)	159,00 Lt	
Geležinė armatūra durims ir langams	2 445,49 Lt	
Armatūra krosnims ir virtuvės įrangai	714,30 Lt	
Geležinės juostos	214,76 Lt	
Cinkuota geležis stogui	7 259,56 Lt	
Sakuotas popierius tvarto stogams	528,00 Lt	
Vinys	1 664,90 Lt	
Stiklas	585,19 Lt	
Klijai, dažai, lakas	431,90 Lt	
Statybų vadovas p. Diršau	21 030,00 Lt	
Alyginimas sargui	508,00 Lt	
Atlyginimas sekretoriui p.Bregovski	1 455,00 Lt	
Skardininkas	1 153,00 Lt	
Universalus darbininkas	66,00 Lt	
Kalvis	577,74 Lt	
Gręžinys, medžiagos ir darbas	547,00 Lt	
Įvairios išlaidos	496,50 Lt	
Namų valymas ir plovimas	132,00 Lt	
10 sklypų kaina	5 000,00 Lt	
Volksbanko palūkanos už panaudotus pinigus iki 1923 m. lapkričio 1 d.		2 400,00 Lt

Panevėžio miesto
žydu savivaldybės
darbininkas
Gennady Kofman